

Vanouds tobben christelijke homoseksuelen met hun geaardheid. Maar steeds meer 'refo-homo's' komen, tegen de tijdgeest in, uit de kast. 'God, wat moet ik hier toch mee?' Door Anja Slijter, fotografie Joost van den Broek

Mattheo van der Molen: 'Het voelt zo ontzettend goed.'

René Venema: 'Ik hield wel van suffe meidendingen.'

Geen weg terug

Mattheo van der Molen (21) staat in de deuropening van zijn galerijflat die uitkijkt over Kampen. Op de valreep zegt hij: 'Ik hoop dat andere christen-homo's iets aan mijn verhaal hebben.'

De hbo-student Industrial Management heeft net in zijn kleurrijke kamer verteld over zijn homogevoelens, zijn ouders, God en de kerk. Hij wil met die openheid anderen 'het ondraaglijke lijden' besparen. De krant waarin het komt, kent hij niet, maar dat maakt hem ook niet uit - als het maar naar buiten komt.

In de Hervormde Kerk is Van der Molen lid van de gereformeerde bond, een zogenaamde zwartekousenkerk waarin psalmen op hele noten wordt gezongen, de vertaling van de Bijbel uit 1600 dateert en de erfzonde zwaar op de kerkleden drukt. Tegen Bijbelse regels in heeft hij sinds een paar maanden een vriend. 'Ik wist niet dat liefde zo meeslepend kon zijn. Ik houd het geen dag zonder hem uit.'

Ze hebben samen Gods zegen gevraagd en 'rust' gekregen. 'Het voelt zo ontzettend goed. Niet alleen het lichamelijke, maar al die kleine dingetjes, zoals niet meer in het donker thuiskomen.'

Hij reageerde als eerste op een interviewverzoek aan de leden van Contrario, een vereniging van gereformeerde homoseksuelen. Nog diezelfde dag volgden Erik Bolks (33), Robert Daverschot (25) en René Venema (29). Ook zij groeiden op met een strikte Schriftlezing, maar dan in de vrijgemaakte-gereformeerde kerk, waar de leden 'meer in de dankbaarheid van verlossing leven', aldus Bolks.

Al een paar jaar lijkt de kurk van de fles. Tegen de meer intolerante tijdgeest in komen in reformatorische kring steeds meer homo's uit de kast. De vier jonge mannen onderscheiden zich nauwelijks van andere trotse gays. Het enige verschil is dat zij geloven en dat blijven doen, al wijzen hun kerken praktiserende homo's af. Van der Molen: 'Niets is zo belangrijk als mijn geloof. Als ik dat zou moeten missen, zou ik het niet meer weten.'

Afzonderlijk van elkaar hebben ze dezelfde missie: het onderwerp móet bespreekbaar worden; in de kerk, op school, in de politiek. Geen enkele gereformeerde jongere mag er alleen mee rondtobben. Hun eigen geschiedenissen maken duidelijk dat een rigide opstelling grote gevolgen heeft voor het zelfbeeld en emotionele ontwikkeling van jonge christen-homo's. Allevier kenden ze lange perioden van depressie; twee gingen ervoor in therapie, één deed een zelfmoordpoging. Desondanks kwamen ze er sterk uit.

Hun vroegste jeugd was gelukkig, maar wel totaal verzuild. Ze zaten op gereformeerde scholen, gingen naar gereformeerde kerken, koren, toneel- en jeugdverenigingen. Daarbuiten hadden ze geen vrienden. Nooit waren ze tegendraads; ze waren alleen overduidelijk anders dan andere jongens.

'Ik mocht ook anders zijn: ik speelde met meisjes. Na zes broers was ik het halve zusje.' René Venema is leraar Nederlands op een christelijke school in Harderwijk en woont in een lichte eengezinswoning aan de rand van Zwolle. Hij had het 'geluk' dat hij op de middelbare school als 'mooiste jongetje van de klas' veel meisjes aantrok. 'Ik had de ene verkerking na de andere. Ik hield wel van die suffe meidendingen.'

Erik Bolks: 'Ik was depressief zonder dat ik wist waarvan.'

Robert Daverschot: 'Ik kon het heel goed heel ver wegstoppen.'

Ook Robert Daverschot was een jongen 'zonder lawaai of poeha'. De engelachtige projectmanager internet-communicatie woont in het hartje van Amsterdam in een op de millimeter nauwkeurig ingericht appartementje. 'Ik was gefascineerd door jongens, maar niet verliefd. Ik vond ze zo stoer bij gym.' Op de middelbare school werd hij uitgescholden voor flikker. Zijn fantasieën gingen inderdaad niet over meisjes. 'Ik kon het ook heel goed heel ver wegstoppen.'

Alleen de supergevoelige Mattheo van der Molen kon er niet omheen. 'Het was vanaf mijn 13de nadrukkelijk aanwezig, al gaf ik het geen naam. Op mijn 14de was ik voor het eerst verliefd. Ik probeerde altijd achter hem te zitten.' Na de opmerking 'Wat zit je te kijken?', in het kleedhok, meed hij het gezamenlijk uitkleeden bij gymnastiek. 'Dat hele gevoel van mij moest ik stilhouden. Ik ging soms met de fiets naar buiten en schreeuwde het uit: God, wat moet ik hier toch mee? Hoe moet ik verder?'

Renovatiearchitect Erik Bolks had niets in de gaten. Hij herinnert zich alleen Kees, van de lagere school. 'Hij had zulke mooie ogen.' In zijn studententijd in Delft kwam 'het rare in hem' als een last naar boven. 'Het heeft vier tot vijf jaar geduurd voordat ik uit de kast kwam. Ik was depressief zonder dat ik wist waarvan.'

Bolks bewoont een rommelige bovenwoning in Den Haag met oude leren banken en een vol wasrek erachter. Tijdens zijn master lag hij dagen in bed en haalde vier studiepunten in een jaar. 'Niemand had het door, ik was de getapte gast. In werkelijkheid was het een hel, ik was diep ongelukkig.' In de zomer van 2000 zat hij op het strand en ontdekte: ik kijk alleen maar naar jongens. Toen ging het snel. 'In het weekend was ik bij mijn ouders. In de kerk was een preek

over seksualiteit. Ik knapte en huilde tranen met tuiten. Mijn moeder vroeg of ik erover wilde praten, waarop ik zei: mam, ik denk dat ik geen hetero ben.' Zij bood aan te helpen, en zijn vader probeerde hem gerust te stellen. 'Je moet niet denken dat een huwelijk er niet meer inzigt', zei hij.

Tussen het zelf doorhebben en het vertellen, zaten bij René Venema en Robert Daverschot veel meer jaren. Zij waren vooral bang te worden afgewezen door hun ouders. Maar toen Daverschot op stage in Sevilla opens de geest kreeg en een brief schreef, ontmoette hij alleen respect. Venema's moeder haalde zelfs opgelucht adem. Eindelijk, zei ze. René Venema ontdekte dat iedereen om hem heen erop

'Het is te makkelijk om te zeggen: God is liefde, en niets aan de hand.'

had zitten wachten. 'Het was zelfs een onderwerp geweest op mijn verjaardag. Het hele gezelschap had, terwijl ik koffie haalde, openlijk getwijfeld: is ie het nu, of is ie het niet?'

Alleen voor Mattheo van der Molen had zijn coming out consequenties. 'Mijn ouders voelen zich tekortgeschoten. Zij willen geen contact.' Hij raakte in 2006 zo verstrikt, dat hij een maandvoorraad pillen innam. 'De reden van mijn zelfmoordpoging was voor de jongeren in mijn kerk een openbaring. Er is veel voor mij gebeden en zij zijn achter mij gaan staan.'

Juist na zijn coming out ging het met Daverschot mis. In gezelschap van mensen die het nog niet wisten, had hij paniekaanvallen. 'Ik dacht: ze hebben mij door.' Therapie gaf lucht en verschafte vooral inzicht in zijn vernipte zelfbeeld. 'In de ogen van chris-

tenen ben je vies en slecht. Maar ook bij anderen heerst veel negativisme over homo's.' Een dominee hielp hem de Bijbel 'in zijn geheel' te lezen, dus ook de liefdevolle passages.

Eigenlijk zwijgt de Bijbel in alle talen over homoseksualiteit. Slechts op één plek - in het joodse wetboek Leviticus - is de duidelijkste tekst te vinden: mannen wordt daar verboden met elkaar te vrijen. Daarom mogen homo's er in bijbelvaste kerken wel 'zijn', als ze het maar niet 'doen'. Bolks: 'Het model komt uit een boek van professor Douma en de kerken hebben het omarmd als de juiste methode. Een homo is niet per definitie zondiger dan een hetero. Pas als hij het in de praktijk brengt, verandert het voor hem.'

Mattheo van der Molen had zich al neergelegd bij de eeuwige eenzaamheid. 'Mijn leven zou een leven worden van onthouding. Er zat niks anders op.' Ook Bolks was zich er pijnlijker van bewust dat het volgens de kerk de opdracht was om alleen te blijven. 'Je hebt, vergeleken met je leeftijdgenoten, geen toekomst, geen gezin, geen kinderen. Dat vond ik het ergst: zes kinderen was mijn ideaal.'

Pas nadat Van der Molen op zijn koor in contact kwam met een getrouwde homo, is hij anders gaan denken. Ook Bolks en Venema vinden dat het ondoenlijk is je gevoel te blokkeren. Daverschot is er niet uit. 'Het is te gemakkelijk om te zeggen: God is liefde, en niets aan de hand.' Bolks kiest juist de aanval. 'In Leviticus staat ook dat gelovigen geen geschubde vis mogen eten en dat een man niet naast een ongestelde vrouw mag slapen. Daar houdt niemand zich aan.'

De refo-homo's zijn uit de kast - en meer dan dat. Ouderlingen voeren gesprekken met hen, kerken betwijfelen of zij wel aan het avondmaal mogen deelnemen. Maar wat henzelf bezighoudt, is: hoe krijgt een relatie dezelfde exclusiviteit? Mattheo van der Molen heeft de prins op het witte paard te

pakken. Maar Erik Bolks greep al drie keer mis. Zijn verkerkingen duurden niet langer dan vier maanden. 'Eigenlijk te kort, hè.' Volgens zijn ideaalbeeld had hij moeten wachten met seks tot na 'een soort huwelijk'; het echte huwelijk bestaat alleen tussen man en vrouw. 'Ik wacht op die ene vent voor mij, en wil ook graag huisje, boompje, beestje. Maar klopt dat heteroplaatje wel voor homo's?'

Voor René Venema was er na zijn coming out geen weg terug. Hij ontmoette een leuke man en werd verliefd. 'Toen we zoenden, klopte het helemaal.' Hij kocht samen een huis en liet zich registreren. Pas na de koop van het huis slapen ze voor het eerst samen. Maar het liep fout. Na een jaar lag hij in scheiding. 'We kenden elkaar niet goed genoeg. Onze karakters zaten te dicht bij elkaar, we wilden allebei voor elkaar zorgen. We zaten bij wijze van spreken aan dezelfde theedoek te trekken.'

Ook Robert Daverschot had vorig jaar een vriend. Het was drie keer aan en uit. 'Ik kan er niet lichtvochtig mee omgaan.' Liefde had hem moeten overtuigen, maar dat deed het niet genoeg. Hij wil wel experimenteren, maar zijn kwetsbaarheid én zijn onervarenheid houden hem tegen. 'Eigenlijk moet er iemand zijn die mij een schop onder zijn kont geeft, want ik ben een passievol mens.'

René Venema vindt dat streng-gereformeerden - homo of hetero - veel moeten durven uitproberen. 'Je moest eens weten hoeveel vrienden die jong en onervaren trouwden, mij na mijn scheiding vertelden over soortgelijke problemen. Een beerput ging open.' Hijzelf zit niet meer op de ware te wachten. Hij heeft een geweldige baan, een huis, een heerlijke familie en een missie. 'Het is echt geen toeval dat ik homo ben én docent op een christelijke school.'